अभियान
अर्थान्तर
सप्ताहान्त संस्करण
वर्ष ७ अङ्क ८५
काठमाडौं
२४ मङ्सिर २०६८
शनिवार
पृष्ठ १२
मूल्य रु. ५/-
Saturday
December 10, 2011
www.abhiyan.com.np

NIMBUS
www.nimbusnepal.com

सूचना, शौख र आम्दानी

ब्लगिङ अब शौखको विषय मात्र रहेन। अहिले ब्लगिङबाटै राम्रो आम्दानी गर्नेहरूको सङ्ख्या बढ्दै गएको छ। पहिले शौखले ब्लगिङ गर्न शुरु गर्नेहरु पनि अहिले कमाउन थालेका छन्। केही वर्षअगाडि आफूसँग भएका सूचना तथा जानकारी बाँड्न तथा लेख्ने शौख पूरा गर्न ब्लगिङ शुरु गरेका युवाहरु अहिले त्यसैबाट राम्रो आम्दानी पाउन थालेकोमा दङ्ग छन्। कतिपयले यसलाई पेशाकै रुपमा अगाडि बढाउन पनि थालेका छन्।

मोदनाथ ढकालको रिपोर्ट।

समृद्धि फाउण्डेशनमा रिसर्च एशोसिएट पदमा काम गरिरहेका सुरथ गिरि त्यसका एक प्रतिनिधि पात्र हुन्। केही लेख्ने हुटहुटीले घचघच्याएर ब्लगिङ शुरू गरेका गिरि अहिले महीनामा झण्डै ४ हजार रुपैयाँ यहीबाट कमाउँछन्। 'म ब्लगिङमा त्यति सक्रिय छैन। सक्रिय ब्लगरहरूले महीनामा १० देखि २५ हजार रुपैयाँसम्म कमाउँछन्,' उनी भन्छन्। हेम आचार्यको सूचनाप्रविधिसम्बन्धी ब्लगले कुनै समय एक दिनमै ६० अमेरिकी डलरसम्म आम्दानी गर्थ्यो।

ब्लगबाट आम्दानी गर्ने दुईओटा बाटा छन्। पहिलो हो, ब्लगिङ साइटमा स्थानीय उत्पादन वा कम्पनीका विज्ञापन गराउने। यसमा 'ब्यानर', 'टेक्स्ट' वा मल्टिमिडिया सबै प्रकारका प्रचारसामग्री राख्न सकिन्छ। दोस्रो स्रोत गुगलको 'एड सेन्स' हो। ब्लग बनाइसकेपछि गुगलको एड सेन्सलाई अनुरोध पठाउन सकिन्छ। ब्लगमा केही सामग्री प्रकाशित भएपछि गुगलले तपाईंलाई एउटा परिचय 'कोड' दिन्छ। एड सेन्सले तपाईंको ब्लगमा भएका सामग्रीको प्रकृति अनुसारका विज्ञापन पठाउँछ। 'तर, अरु कतैबाट नक्कल गरिएका सामग्री राखेमा भने गुगलले तपाईंको ब्लगमा विज्ञापन गर्दैन,' गिरि भन्छन्। यसरी गुगलले राखेका विज्ञापन हेर्ने वा त्यसमा क्लिक गर्ने व्यक्तिको सङ्ख्यासँगै तपाईंले पाउने रकम पनि बढ्दै जान्छ। तपाईंको विज्ञापनको आम्दानी न्यूनतम १ सय डलर पुगेपछि गुगलले तपाईंलाई पैसा दिन्छ। त्यसका लागि तपाईंले कुनै झन्झट बिसाउनु पनि पर्दैन। तपाईंको घरको ठेगाना दिएपछि गुगलले वेष्टर्न युनियन मनि ट्रान्सफरबाट पैसा घरठेगानामै पठाइदिन्छ। तर, नेपाली भाषामा लेखिएको ब्लगमा भने गुगलले कमै मात्र विज्ञापन गर्छ।

बाँकी पृष्ठ ६ मा ▶

Real छोटकरीमा

द्वन्द्वपीडितलाई राहत

मङ्सिर २३, नुवाकोट (अस)। दशवर्षे सशस्त्र द्वन्द्वका बेला नुवाकोट जिल्लामा तत्कालीन विद्रोहीपक्ष र राज्यपक्षबाट पीडित हुन पुगेका ६ सय ५० जनाले राहत पाएका छन्।

बाँकी पृष्ठ ३ मा ▶

पृष्ठ १ को बाँकी

ब्लग : सूचना, शौख...

माईसंसार डटकम सम्भवतः सबैभन्दा चर्चित नेपाली ब्लग हो। ३० हजारभन्दा बढी नियमित प्रयोगकर्ता भएको यो नेपाली भाषाकै पहिलो ब्लगसाइटले गूगलका मात्र होइन नेपाल तथा विदेशका विभिन्न कम्पनीका ब्यानर विज्ञापन गरिरहेको छ। त्यस्तै, आकारपोष्ट, ई-नेट, वाग्लेलगायत ब्लगले पनि उल्लेख्य मात्रामा 'हिट' पाइरहेका छन्। ब्लगर्स डटकमका अनुसार नेपालीहरूले समाज तथा मनोरञ्जनदेखि चरा, कानून, होटल, साहित्यलगायतका विषयमा ब्लगिङ गरिरहेका छन्।

हालसम्ममा १ हजार ३ सयभन्दा बढी नेपालीले ब्लगिङ गरिरहेको नेपाल ब्लगर सङ्घले जानकारी दिएको छ। तर, सक्रिय रूपमा ब्लगिङ गर्नेको सङ्ख्या भने ५० को हाराहारीमा मात्र रहेको छ। अहिले हरेक दिनजसो नयाँ नेपाली ब्लग थपिइरहेको सङ्घको भनाइ छ।

ब्लगर सङ्घ

नेपाली ब्लगरहरूको सङ्घ पनि छ। नेपाल ब्लगर सङ्घ भनेर चिनिने यो संस्था ब्लगरहरूबीच विभिन्न छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको सङ्घका सहसंयोजक केपी ढुङ्गाना बताउँछन्। सङ्घले अनुभव तथा समस्याको आदानप्रदान र छलफलका लागि एउटा मञ्च उपलब्ध गराएको छ। नेपालमा ब्लगिङ संस्कृतिको गुणात्मक विकास तथा यसलाई व्यवस्थित गर्ने सोच पनि सङ्घसँग छ। अहिले भने ब्लगिङका लागि वार्षिक अवार्ड तथा नेपालमा अन्तरराष्ट्रिय ब्लगरर्स सम्मेलन गर्ने बारेमा पनि छलफल चलिरहेको ढुङ्गाना बताउँछन्। तर, यो ब्लगरहरूको दर्ता भएको संस्था नभई एउटा 'लुज नेटवर्क'मात्र भएको उनको भनाइ छ।

केही समयअघिमात्र सङ्घले ब्लगिङका लागि आचारसंहिता जारी गरेको छ। नेपालमा ब्लगिङलाई अझ मर्यादित बनाउने र ब्लगरहरूलाई कानूनी अप्ठ्याराहरूबाट बचाउने उद्देश्यले संहिता बनाइएको सङ्घको भनाइ छ। संहिताले अन्तरराष्ट्रियस्तरमै प्रचलित आधारहरूलाई मानक बनाएको छ।

ब्लगिङका लागि तालीम

त्यसो त ब्लगिङ शुरू गर्नु निकै सजिलो छ। कम्प्युटर तथा इण्टरनेट प्रविधिका बारेमा सामान्य जानकारी राखेकाहरूले आफैं ब्लग बनाएर सञ्चालन गर्न सक्छन्। तर, ब्लगिङमा भएका नयाँ विकासक्रमको जानकारी लिन र प्रभावकारी रूपमा ब्लग चलाउनका लागि ब्लगर सङ्घ, नेपाल वातावरण पत्रकार समूह (नेफेज)लगायतका संस्थाले तालीम पनि दिने गरेका छन्। सङ्घले गत हप्तामात्रै राजधानीको न्यू समिट कलेजमा एउटा ब्लगिङसम्बन्धी कार्यक्रम गरेको थियो। नेफेजले हालसम्म सूचनाप्रविधिसम्बन्धी तीनओटा तालीम सञ्चालन गरिसकेको छ। विशेषगरी पत्रकारहरूप्रति लक्षित तीनदेखि पाँचदिने यी तालीममा अनलाइन पत्रकारिता तथा ब्लगिङका बारेमा पनि ज्ञान दिइने नेफेजका मिडिया तालीम केन्द्रका संयोजक सहजमान श्रेष्ठ बताउँछन्। नेफेजले राजधानीबाहिरका शहरहरूमा पनि यस्ता तालीम सञ्चालन गरिसकेको छ। 'यस्ता तालीममा ब्लगिङबाट कसरी पैसा कमाउन सकिन्छ भन्ने उपायहरू पनि सिकाउने गरिन्छ,' श्रेष्ठ भन्छन्। इक्वेल एक्सेसले पनि ब्लगिङका प्राविधिक पक्षहरूका बारेमा जानकारी दिने खालका तालीम सञ्चालन गर्ने गरेको छ। यस्ता तालीमले साइबर अपराध कम गर्ने तथा नागरिकलाई अझ बढी जिम्मेवार बनाउने यी संस्थाहरूको धारणा छ।

मेरो रिपोर्ट

नेपाली ब्लगिङमा मेरो रिपोर्टलाई एउटा नयाँ आयाम मान्न सकिन्छ। सञ्चारक्षेत्रमा काम गरिरहेको संस्था इक्वेल एक्सेसले यसलाई अनलाइन फोरमका रूपमा प्रवर्द्धन गरिरहेको छ। यो ब्लग नागरिक पत्रकार र ब्लगरहरूको 'अनलाइन कम्युनिटी' बनेको इक्वेल एक्सेसका कार्यक्रम संयोजक विनय गुरागाईं बताउँछन्। मेरो रिपोर्टमा दैनिक झण्डै २ सय ब्लगरको सहभागिता रहन्छ। लेख्न नजान्ने वा नचाहनेहरूका लागि यसमा टोलफ्री टेलिफोन र निःशुल्क एसएमएसमार्फत धारणा व्यक्त गर्ने सुविधा पनि उपलब्ध छ। नेपालमा नागरिक पत्रकारितालाई प्रोत्साहन र सहयोग गर्न शुरू गरिएको मेरो रिपोर्टमा ५ सय ९७ जना ब्लगर सहभागी छन्। निकट भविष्यमै देशविदेशका ब्लगरहरूलाई मेरो रिपोर्टको नेटवर्कमा ल्याउने तयारी भइरहेको इक्वेल एक्सेसका अनलाइन कम्युनिटी म्यानेजर इन्द्रध्वज क्षेत्री बताउँछन्। मिडियामा नआएका खबरहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिने मेरो रिपोर्टले आपत्तिजनक सामग्रीबाहेक अन्य लेखरचनामा कुनै काँटछाँट नगर्ने पनि उनले बताए। 'मेरो रिपोर्टलाई विदेशमा रहेको नेपाली डायस्पोरा र नेपाली गाउँ जोड्ने सेतुका रूपमा विकसित गर्ने योजना छ,' उनले भने। ब्लगिङ आचारसंहिता निर्माणमा पनि इक्वेल एक्सेसको विशेष योगदान रहेको छ।

दुरुपयोगको आशङ्का

अनलाइनको अनुगमन र नियन्त्रण गर्नु कठिन कुरो हो। त्यसमाथि नेपालसँग ब्लगिङको अनुगमनका लागि आवश्यक प्रविधि र दक्ष जनशक्ति पनि छैन। त्यसैले, अहिलेसम्म ब्लगिङबाट कुनै गम्भीर प्रकृतिको घटना नभए पनि भविष्यमा त्यसो नहोला भन्न सकिने अवस्था छैन। त्यसो त प्रहरीले आफ्नो सेललाई निकै सक्रिय बनाउँदै आएको छ। तर, इण्टरनेटका प्रयोगकर्ता र कतिपय ब्लगरहरूलाई पनि अनलाइनमा गर्न हुने र नहुने कुराको ज्ञान छैन। त्यसमाथि इण्टरनेटमा गरिने गतिविधिलाई हल्का तथा मनोरञ्जनका रूपमा लिने संस्कृति पनि उत्तिकै छ।

नेपालमा कसले कहिले ब्लगिङ शुरू गऱ्यो भन्ने कुराको अभिलेख छैन। नेपालमा २०५३ सालमा इण्टरनेटको शुरुआत भए पनि ब्लगिङको प्रचलन सन् २००० पछि शुरू भएको मानिन्छ। तर, नेपालमा ब्लगिङ लोकप्रिय हुन थालेको भने राजा ज्ञानेन्द्रको शासनकालदेखि हो। ज्ञानेन्द्रको 'कु'पछि मिडियामा लगाइएको सेन्सरले कतिपय पत्रकारहरूलाई ब्लगिङतर्फ आकर्षित गरेको थियो। अहिले नेपालमा पत्रकार, विद्यार्थी, पेशाकर्मीदेखि गृहिणीसम्मले ब्लगिङ गरिरहेका छन्। तैपनि नेपालमा नियमित अपडेट हुनेमा भने पत्रकार र पेशाकर्मीकै ब्लग अगाडि छन्। पछिल्लो समयमा फेसबूक र ट्वीटरजस्ता सामाजिक सञ्जालमा ब्लगको लिङ्क पठाएर पनि आफ्नो ब्लगका पाठक वृद्धि गर्ने चलन बढिरहेको छ।

र, यो पनि

विकसित देशका नागरिकहरू ब्लगिङ गर्नमा अगाडि छन्। तर, विकासशील मुलुक र खासगरी निरङ्कुशतन्त्र रहेका मुलुकहरूमा पनि हिजोआज ब्लगिङको लोकप्रियता तीव्र रूपमा बढिरहेको छ। प्रजातन्त्रका समर्थक र 'फ्री तिब्बत'को पक्षमा रहेका तिब्बती युवाहरूको ब्लग रोक्न चीन सरकारलाई हम्मेहम्मे परिरहेको छ। मध्यपूर्वका मुलुकहरूमा भएको आन्दोलनमा अनलाइन सामाजिक सञ्जालका साथै ब्लगिङको पनि ठूलो भूमिका रहेको छ। त्यही अभियानलाई सघाउन हल्याण्ड सरकारले सिरिया, जिम्बाबे र इरानका ब्लगरहरूलाई झण्डै ११ करोड रुपैयाँ सहयोग गर्ने भएको छ। हेगमा आयोजित फ्रीडम अनलाइन सम्मेलनमा बोल्दै डच विदेशमन्त्री युरी रोजेन्थलले ती मुलुकका ब्लगरहरूका लागि ब्याकअप कम्प्युटर र मोबाइल नेटवर्कको विकासमा सहयोग गर्न सो रकम खर्च गरिने बताइन्।